

Jendeak Aurrezteko Planak: inbertsio bide berriak

IBON ALONSO / BILBO

Bi urteko atzerapenarekin Gobernuak Jendeak Aurrezteko Planen (JAP) legedia onartuko du. Era berean, inbertsio fondoak fiskalitatea aldatu egin du eta 1994. urtetik aurrera inbertsio fondoek orain arte eduki duten elementurik erakargarriena galduko dute, hots, urteko erreskatatu zitezkeen 500.000 pezetan zerga ez ordaintzeko araua desagertu eta agiri hauen likidezia murriztu egiten dira.

Berriro ere, eta bilketa-zerga arazoak direla medio, Gobernuak inbertsioa eta aurrezki atalen fiskalitatea aldatzeari ekin dio. Gogora dezagun inbertsio fondoak aurrezki sistemarik eskatuena izan direla (8,5 bilioi pezetako likideziaekin, alegia). Eta horregatik Haziendaren helburu berri bihurtu da, batipat orain arte eduki duten tratamendu fiskalak Estatuko errendimendu mobiliarioek sarrerak murriztu egin dituelako.

Legediari dagokionez, JAP planak 1992ko PFEZen Erreforma Legearen 37 artikuluan agertzen ziren. Gobernuak sarrera bilketa arazoak edukitzen hasi zen eta JAPen arautegiaren martxan jartzeak, orduan zeuden interes tasa altuekin, kostu fiskal handia ekartzen zuen.

Garai hartan inbertsio fondoak modan jarri ziren eta berauek izan ziren tratamendu fiskalik

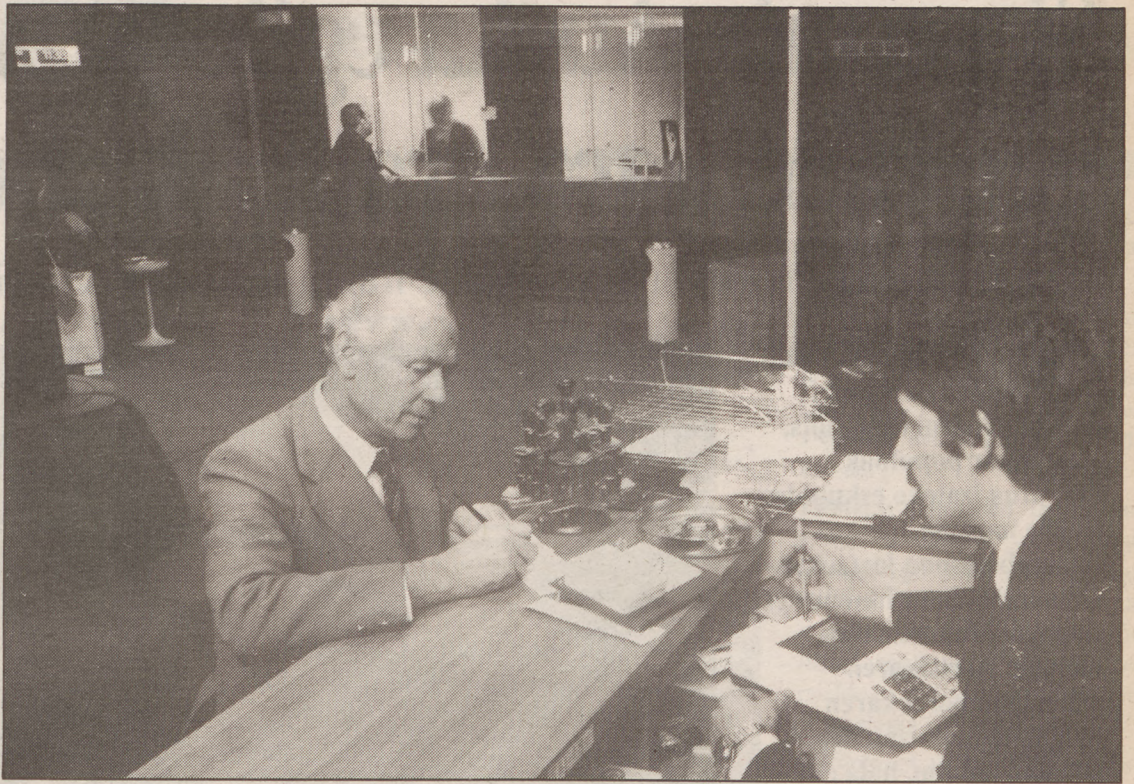
hoberena jaso zutenak. Fondo hauen etekinak erreskatatu arte ez ziren aitortu behar eta, gehienetan etekina milioi erdikoa baino gutxiago izaten zenez, inbertsoreak ez zuen inolako zergarik ezagutzen.

Orduan Estatuko Hazienda idazkaria zen Antonio Zabaltzak JAP produktua ez zela beharrezkoa esan zuen, batipat inbertsio fondoek epe erdiko aurrezkiaren funtzioa betetzen zutelako eta gainera, «JAP planek ez zioten ezer berririk eskainiko aurrezle berriei», zioen.

Orain, Gobernuak urteko erreskatatu zitezkeen 500.000 pezetan zerga ez ordaintzeko kendu ddu baina milioi erdi oneku ez du zergarik izango baldin eta karteraren zati handi bat Al- dundiaren zorrean inbertitzen bada.

JAP planetan urteko milioi bat pezetako inbertsioak egin daitezke aseguru kontratuetan, zor publikoan (altxorreko letrak, bonoak eta obligazioak) eta beste finantza aktiboetan gauzatuak eta bost urtetako epean gutxienez.

Erreskatea, berriz, bostgarren urtetik aurrera egin daiteke. Hau da, inbertsore batek bost urteak igaro ondoren lehen urteko milioi bat pezetako erreskatatu ditzake eta baita bostgarren urte horretan milioi bat pezetako aurrezki berri batean sartu ere. Eta berriro, horrela hasi.

JAPetan urteko milioi bateko inbertsioak egin daitezke hainbat finantza aktibotan.

✓ JAP planak arrakasta lortu dute dagoeneko Frantzia zein Estatu Batuetan eta Espainian epe luzean 42 bilioi pezetako merkatua eskuratzeko aukera dute.

Epeak betetzen diren bitartean inbertsioak sortutako interesek ez dute zergarik izango. Inbertsore batek kantitate horien beharra izango balu epea bete baino lehen, kopuru horiei dagozkien etekinek zerga ez ordaintzeko eskubidea galduko lukete eta inbertsoreak PFEZ ordaindu beharko luke errenta irregularra izango balitz bezala.

Jatorrizko legeak JAPetara bideratzen den dirua aurrezki berria izan behar zela agintzen zuten, beste aktiboetan ezin dela gauzatu egon esan nahi zuen. Hala eta guztiz ere, Gobernuak aktibo batetik JAPera dirua pasatzea baimenduko du milioi erdi pezetako muga ezarri ondoren.

Produktu berri honen arrakasta merkaturatze moduaren

arabera egongo da. Atal honetan aseguru etxeak eta bankuak gogor saiatuko dira, jokoan dagoen dirutza kontuan hartzen bada. Estatuak ere ahalegin handiak egin beharko ditu zor publikoak txiki eta erdi mailako aurrezleen erakarpene eskura dezan.

JAP planek arrakasta lortu dute dagoeneko Frantzia eta Estatu Batuetan eta Espainiaren kasuan epe luzean 42 bilioi pezetako merkatua eskuratzeko aukera ekarriko dute: 24 bilioi bankuetako epeko gordailuetakoak (13,7 bankarenak eta beste 10,7 aurrezki kutxenak), 17 bilioi zor publiko biziarena eta bilioi bat egun aseguru etxeetakoak.

BILBOKO BURT\$A

Mozkinen bilketa nagusi

I.A. / BILBO

Aurreko astean izandako igoerek erantzun zuzena eduki zuten aste honetako lehen ekitaldian eta inbertsoreek mozkinen bilketari ekin zioten. Balore merkaturan salmentak nagusitu ziren eta dirudienez eragileek ez dute uste interes tasak epe laburrean jaitsiko diren. Merkatu jarraian kontratazio bolumena 26.997 milioi pezetakoa izan zen eta euskal merkatuak % 10,79ko negoziaketa kuota lortu zuen.

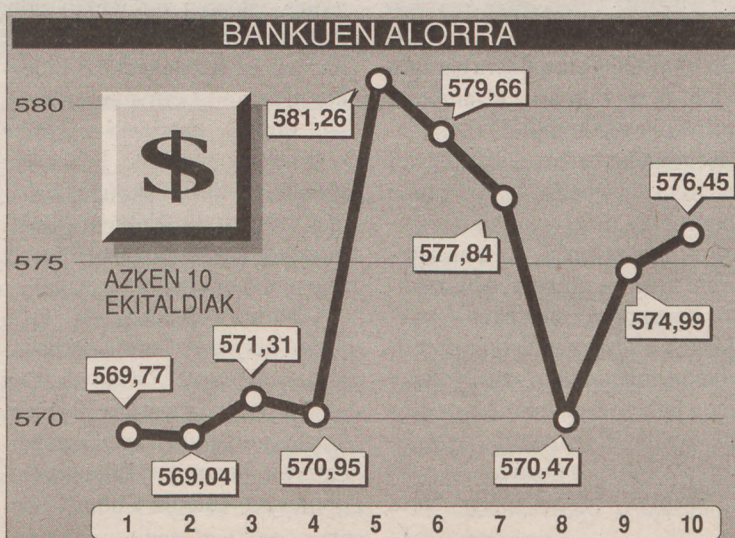
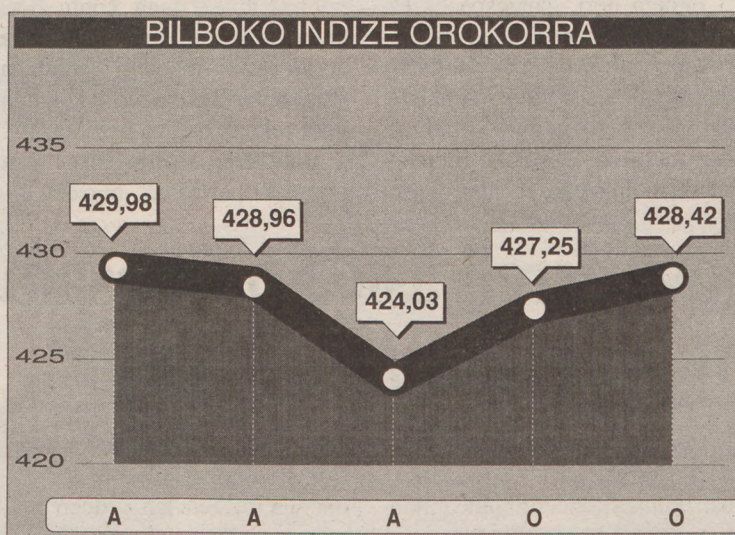
Asteartean lehen orduetan erosketen indarra nabaritu bazen ere, orduak aurrera egin ahala eta Wall Streeten hasieran izandako erorketak errealizazioak ugaltu zituen balore merkaturatzen. Dena den, inbertsorea Bundesbankek ostegunean egin behar zuen bilari begira zegoen.

Asteazkenean lehen bi ekitaldietako jarrera errepikatu zen eta erorketak orokorrak izan ziren alor guztietan (kimikoetan ezik). Bundesbankeko lehendakaria den Hans Tietmeyerrek bertako interes tasak epe laburrean ez direla jaitsiko iragarri zuen. Bes-

talde, Estatu Batuetako S & P eta Moody's agentziek Espainiako zorraren jaulkipen *rating*-a jaitsiko dutelako zurrumurrua zabaldu zen, batipat Espainiako hainbat udaletzek egun daukaten zor mailagatik. Euskal merkaturan % 8,86ko partaidetza kuota eduki zuen merkatu jarraian.

Ostegunean merkatuak obligazioen enkantearen zain agertu ziren; azkenean Altxor Publikoak hamar urteko obligazioak % 8,521era jaitsi zituen eta hiru eta bost urteko bonoak % 8,073 eta % 8,137 errentagarritasunera beheratu zituen, hurrenez hurren. Indize orokorraren marrak gora egin zuen eta pezetak goizean dolarrekiko eta markoekiko zerbait ahuldu ere bai.

Ostiralean merkatuek erabateko baikortasuna eskuratu zuten Europako burtsetan zegoen goranzko joerarengatik. Bezperako goranzko joerari eutsi egin zitzaion, baina era apalagoan. Adi, baina, Datorren astelehenean Domusantu egunean Maastrichteko Hitzarmena indarrean jarriko da hamar hilabeteko atzerapenarekin.

● **BANKUAK.** Argentariak akzioen bigarren eskaintzaren erosketa epea datorren hilaren 3an hasiko dela iragarri zuen ostegunean. Dagoeneko Argentiariaren informazio eta erregistro bulegoan milioi erdi lagunak baino gehiagok eman dute izena, aurreko eskaintzan baino gehiagok, hain zuzen. Asteazkenean agiri horien prezio esparrua zehaztuko da nahiz eta azaroaren 16a arte azken prezioa zein izango den ez den jakingo.

● **KIMIKOAK.** Valca elkarteak ordainketa eteteko espedientea kentzeko eskakizuna egin du, bere hartzekodunen % 70ekin akordioa lortu ondoren eta 3.800 milioi pezetako pasibo eskagarriarekin.

● **ALTZAIRUGINTZA.** Arabako Tubacex elkarteak 2.251 milioi pezetako kapital zabaltzearekin segitzen du. Lehentasunezko harpidetza epea datorren azaroaren 16an bukatzen bada ere, eragiketak 22.514.783 akzioen jaulkipena suposatzen du kontu anotaziotan gauzatuko dira 100 pezetako nominalen. Akzioen proportzioa zahar bakoitzeko berri batekoa izango da eta harpidedunek ez dute gasturik edukiko.